

Довідковий матеріал для практичного заняття 4

Можна виділити три окремі стадії процесу публічних закупівель:

- ідентифікація потреби у певному товарі (роботі, послугі), визначення строків та обсягів (планування закупівель);
- процес розміщення оголошення про закупівлю, кваліфікація учасників та підписання договорів (закупівля у ProZorro);
- процес виконання договору.

Рис. 1. Процес проведення публічних закупівель в Україні

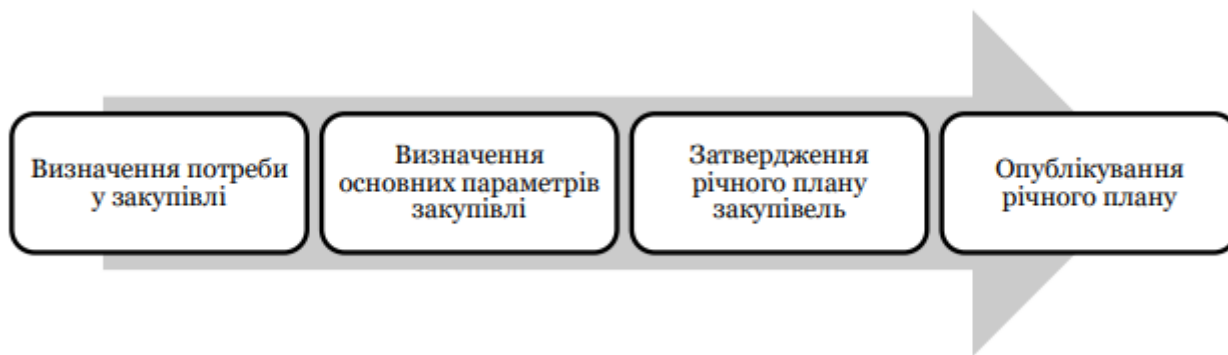

Рис. 2. Процедури на етапі планування закупівель

Визначення потреби у товарах (роботах, послугах) здійснюють за певними напрямками витрат. Окремою групою можна виділити щорічні обов'язкові витрати (прямі закупівлі), до яких можна віднести комунальні послуги на утримання установи, певні матеріали та канцелярське приладдя, тобто витрати на які можна передбачити із року в рік. Крім того, необхідно проаналізувати тогорічні витрати і за необхідності передбачити їх у наступному річному плані, до таких витрат можуть бути віднесені ремонтні роботи, закупівля меблів чи нового обладнання. Витрати на забезпечення інших видів діяльності можуть виникнути у зв'язку із забезпеченням інших господарських витрат, наприклад, капітальний ремонт та ін.

На процес планування публічних закупівель великий вплив має джерело фінансування суб'єкта державного сектору, а саме коштом загального чи спеціального фонду буде проводитись майбутня закупівля. Якщо доходною частиною роботи підприємства є надходження коштів від власної, не забороненої законодавством діяльності, то річний план закупівель складається тільки виходячи з потреб установи.

Отже, як бачимо, на етапі визначення потреби в закупівлі управлінський облік підприємств державного сектору має велике значення в частині аналізу тогорічних матеріальних витрат та прогнозованих витрат згідно з затвердженими кошторисами.

Визначення предмета закупівлі

Визначення предмета закупівлі - одне з найважливіших питань при плануванні публічних закупівель.

Порядок визначення предмета закупівлі регламентується Наказом Мінекономрозвитку №708 від 15.04.2020 р.

Відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі» (далі – Закон) предметом закупівлі є товари, роботи чи послуги, що закуповуються замовником у межах єдиної процедури закупівлі або в межах проведення спрощеної закупівлі, щодо яких учасникам дозволяється подавати тендерні пропозиції/пропозиції або пропозиції на переговорах (у разі застосування переговорної процедури закупівлі).

У Законі чітко визначено, що таке **Товар, Послуга та Робота**. В залежності від того, що саме закуповується (товар, послуга, робота), для визначення предмету закупівлі буде використовуватися один або декілька класифікаторів.

Товари - продукція, об'єкти будь-якого виду та призначення, у тому числі сировина, виробни, устаткування, технології, предмети у твердому, рідкому і газоподібному стані, а також послуги, пов'язані з постачанням таких товарів, якщо вартість таких послуг не перевищує вартості самих товарів (згідно з п. 34 ч. 1 ст. 1 Закону).

Приклад. Закуповуєте Ви олівці, бензин, трактор чи якусь будівлю електропідстанції, - все це є товарами, і визначається предмет закупівлі згідно класифікаторів, що зазначені нижче.

Послуги - будь-який предмет закупівлі, крім товарів і робіт, зокрема транспортні послуги, освоєння технологій, наукові дослідження, науково-дослідні або дослідно-конструкторські розробки, медичне та побутове обслуговування, найм (оренда), а також фінансові та консультаційні послуги, поточний ремонт (згідно з п. 21 ч. 1 ст. 1 Закону).

Послуги можуть бути абсолютно різні. Це і ремонт машини, і послуги з навчання, і консультаційні послуги, чи юридичні.

Поточний ремонт будівель, споруд чи автомобільних доріг, наприклад, є також послугою, але має деякі особливості при визначенні предмету закупівлі.

Роботи - розроблення проектної документації на об'єкти будівництва, науково-проектної документації на реставрацію пам'яток архітектури та містобудування, будівництво нових, розширення, реконструкція, капітальний ремонт та реставрація існуючих об'єктів і споруд виробничого та невиробничого призначення, роботи з нормування в будівництві, геологорозвідувальні роботи, технічне переоснащення діючих підприємств та супровідні роботам послуги, у тому числі геодезичні роботи, буріння, сейсмічні дослідження, аеро- і супутникова фотозйомка та інші послуги, що включаються до кошторисної вартості робіт, якщо вартість таких послуг не перевищує вартості самих робіт (згідно з п. 27 ч. 1 ст. 1 Закону).

Роботи - це і капітальний ремонт, і реконструкція та реставрація. Об'єктом будівництва може бути як будівля, споруда, так і дорога, наприклад.

Предмет закупівлі: Товар

Для визначення предмету закупівлі для товарів застосовуються наступні класифікатори:

Рис. 3. Класифікатори для визначення предмету закупівлі

Якщо Ви заповуєте *товари (окрім будівель та споруд і медикаментів)*, то предмет закупівлі визначається за четвертим знаком класифікатора ДК 021:2015.

Якщо Ви заповуєте *будівлі виробничого/невиробничого призначення* або інженерні споруди різного функціонального призначення, то предмет закупівлі визначається за показником 2 цифри класифікатора ДК 018-2000.

При закупівлі медикаментів за кодом "33600000-6 Фармацевтична продукція" слід користуватись 3 знаком ДК 021:2015 та обрати з класифікаторів МНН, АТХ та НК 024:2019 відповідні значення.

Для Замовників при закупівлі лікарських препаратів є можливість обрати додаткові класифікатори, а саме:

- МНН (Міжнародне непатентоване найменування) - обов'язковий для заповнення;
- АТХ (Анатомо-терапевтично-хімічна класифікація) - необов'язковий для заповнення;
- НК 024:2019 - для певних предметів закупівлі

Приклад:

Замовник при створенні оголошення обирає код ДК 021:2015 "33600000-6 Фармацевтична продукція". У цей момент у нього з'явиться поле для вибору додаткових класифікаторів.

Замовник обирає та заповнює поле "МНН" шляхом вибору зі списку відповідного значення.

Після введення МНН, за потреби, замовник має можливість деталізувати предмет закупівлі, обравши додатковий класифікатор "АТХ". Він реалізований у вигляді списку. Перелік доступних значень відфільтрується автоматично відповідно до значення вказаного у полі "МНН". У випадку наявності тільки одного можливого значення - поле заповнюється автоматично.

Якщо під час здійснення закупівлі товару Ви передбачили закупівлю супутньої послуги (з установки, доставки, монтажу даного товару тощо), то предметом закупівлі в даному випадку є товари, за умови, що вартість послуги не перевищує вартості самого товару.

Предмет закупівлі: Послуги

Послуги ми умовно поділили на 4 категорії, і в залежності від категорії предмет закупівлі визначається за різними класифікаторами. Предмет закупівлі для *послуг* визначається так само, як і для товарів, за четвертим знаком класифікатора ДК 021:2015 із зазначенням конкретної назви предмета закупівлі.

Під час здійснення закупівлі послуг з виконання науково-технічних робіт предмет закупівлі визначається за показником четвертої цифри Державного класифікатора видів науково-технічної діяльності ДК 015-97, затвердженого наказом Державного комітету України по стандартизації, метрології та сертифікації від 30 грудня 1997 року № 822.

У разі здійснення закупівлі **послуг з виконання науково-технічних робіт** за різними темами, які належать до одного виду науково-технічних робіт згідно з Державним класифікатором видів науково-технічної діяльності ДК 015-97, затвердженим наказом Державного комітету України по стандартизації, метрології та сертифікації від 30 грудня 1997 року № 822, замовник визначає різні теми науково-технічних робіт як окремі лоти.

Визначення предмета закупівлі **послуг з професійної підготовки** або перепідготовки, підвищення кваліфікації для безробітних громадян, що надаються за рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття, здійснюється за окремими професіями (спеціальностями, напрямками або галузями знань), які визначаються відповідно до Класифікатора професій ДК 003:2010, затвердженого наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 28 липня 2010 року № 327. Також додатково вказується класифікатор ДК 021:2015.

Поточний ремонт відноситься до послуг. Під час здійснення закупівлі послуг з поточного ремонту предмет закупівлі визначається за кожним окремим будинком, будівлею, спорудою, лінійним об'єктом інженерно-транспортної інфраструктури згідно з термінологією державних будівельних норм ДБН А.2.2-3:2014 «Склад та зміст проектної документації на будівництво», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 04 червня 2014 року № 163, та/або галузевих будівельних норм ГБН Г.1-218-182:2011 «Ремонт автомобільних доріг загального користування. Види ремонтів та переліки робіт», затверджених наказом Державної служби автомобільних доріг України від 23 серпня 2011 року № 301.

Важливо зазначити, що також необхідно зазначити код класифікатора 021:2015 (будь-яка цифра).

ДСТУ, ДБН та ГБН - це не класифікатори, в них немає кодів, які потрібно обрати. Це термінологія (правила), за якими визначається, чи відноситься тип робіт до поточного чи до капітального ремонту.

Предмет закупівлі: Роботи

У самому визначенні робіт є досить чіткий перелік, що саме можна вважати роботами. Перше і найголовніше - капітальний ремонт. Що є саме капітальним ремонтом, а не поточним, можна зрозуміти з визначень, що наведені в ДСТУ Б.Д.1.1.-1:2013 "Правила визначення вартості будівництва". Окрім того, роботою є технічне переоснащення будинків, наприклад, реставрація тощо.

Тож проектування, будівництво, капітальний ремонт та інші будівельні роботи відносяться до робіт і визначаються не за класифікаторами, а за об'єктом будівництва згідно ДСТУ Б.Д.1.1.-1:2013 "Правила визначення вартості будівництва" та галузевих будівельних норм ГБН Г.1-218-182:2011 "Ремонт автомобільних доріг загального користування. Види ремонтів та перелік робіт". Також при визначенні предмета закупівлі для робіт необхідно зазначити код класифікатора 021:2015 (за показником 2-5 цифри).

Капітальний ремонт - комплекс заходів та дій, спрямованих на поліпшення стану споруд, будівель і комунікацій. Поточний ремонт - роботи по зміні або відновлення зовнішнього вигляду приміщень і будівель без конструктивних доробок.

Визначення коду закупівлі - рішення Замовника

Головне правило, яке потрібно пам'ятати: який би код не було обрано, Замовнику потрібно мати змогу довести, що його дії не призвели до уникнення застосування Закону. Тобто Замовник не має права ділити предмет закупівлі на частини з метою уникнення проведення процедури відкритих торгів/спрощених закупівель або застосування цього Закону, зокрема положень частини третьої статті 10 цього Закону (ч. 10 ст. 3 Закону). Наприклад, якщо у Вас у річному плані на певний товар виділено 1,5 млн грн на рік, то Ви повинні проводити відкриті торги. Ви можете провести декілька процедур, але все одно у вигляді відкритих торгів. Слід зауважити, що перевіряючі органи не наділені повноваженнями визначати предмет закупівлі, визначення якого є прерогативою Замовника.

ПОШУК ДК 021:2015 Єдиний закупівельний словник - <https://radnuk.com.ua/poshuk-dk-021-2015/>